

PERINTÖ JA TESTAMENTTI

*Vaimolleni Tertulle
ja lapsilleni Hannalle, Jooselle ja Lotalle*

PERINTÖ JA TESTAMENTTI

Käytännön käsikirja

Matti Norri

ALMA TALENT ■ Helsinki 2017

Seitsemäs, uudistettu painos

Copyright © 2017 Alma Talent Oy ja Matti Norri
Yhteistyössä Lakimiesliiton Kustannus

ISBN 978-952-14-3190-6
ISBN 978-952-14-3192-0 (sähkökirja)
ISBN 978-952-14-3191-3 (verkkokirja)

Kansi: Sirpa Puntti
Piirrookset: Ahti Susiluoto ja Markku Annila
Taitto: Marja-Leena Saari

Paino: BALTO print 2017 Liettua

Anna palautetta kirjasta: protoimitus@almamedia.fi

Alkusanat

Viime vuosikymmenet on perhe- ja jäämistöalan lainsäätäjiä ohjannut näkemys, että politiikalla voidaan puuttua ihmisten asioihin, kuten miehen ja vaimon tai vanhempien ja lasten välisiin suhteisiin. Sen mukaista lakiakin on sitten syntynyt. Suomen perintö- ja testamenttilainsäädäntö on nykyään niin vaikeaselkoinen, ettei yksikään lakimies sitä täysin hallitse.

Laki on paitsi monimutkainen myös pirstaleinen. Havaintojeni mukaan se johtuu lainsäädäntöä pitkään leimanneesta teoreettisuudesta. Joskus on lausuttu julkikin, ettei lainsäätäjä voi ottaa huomioon käytännön näkökohtia: nykyaika vaatii hienojakoisia järjestelyjä.

Friedrich Carl von Savigny kirjoitti 1800-luvun alussa kuuluisassa teoksessaan ”Vom Beruf” millainen juridiikan luonnollinen kehitys on: Kaupalliset ja tekniset asiat vaativat tarkkaa säätelyä, kun perhe- ja perintöoikeuden on säilytettävä yksinkertaiset rakenteensa. Suomen sodanjälkeinen lainsäätäjä ei ole ymmärtänyt, mihin sopivat yksinkertaiset ja mihin monimutkaiset säännökset. Olisi syytä uskoa von Savignya, sillä Euroopan historia ei tunne häntä suurempaa lakimiestä.

Olen koettanut keskittyä pääasioihin ja selittää mahdollisimman selkeästi verrattain vaikeaa ja monessa kohdassa sekavaa lakitekstiä. Olen tässä teoksessa yrittänyt esittää lain niin kuin se on. Oma käsitykseni, mikä olisi järkevää perintö- ja testamenttiasioissa, on usein toinen.

Ruotsinkieliset mallit ovat varatuomari Leif Häggblomin laatimia, ja niiden kieliasu on Lenita Häggblomin kynästä.

Alkusanat

* * *

Opettajani, alan grand old man Martti Rautiala toimi teoksen kolmen ensimmäisen laitoksen asiantuntijana. Rautialan professuuriin kuuluivat perhe-, perintö- ja testamenttioikeus. Erityisen arvokasta oli saada hyödyntää oikeusneuvos Rautialan laajaa kokemusta tuomarina. Rautialan edesmentyä on tieteellisenä asiantuntijana toiminut oikeustieteen tohtori Tapani Lohi. Lakitieteen lisensiaatti Heikki Boreniuksen kuoltua ovat teoksen asianajaja-asiantuntijoina toimineet laamanni Kullervo Kemppinen sekä asianajajat Aila Koulu ja Arto Palsala. He ovat antaneet käyttöön suuren testamentti- ja perintöasioiden valmistelu- ja toteutuskokemuksensa, mistä heille kiitos. Vielä kiitän seuraavia henkilöitä, jotka ovat kokonaan tai osaksi luke-
neet teoksen aikaisempien laitosten tekstin ja esittäneet huomioita, erityisesti sanontojen selkiinnyttämiseksi.

Aimo Aalto, asianajaja
Paavo Aunola, kiinteistönvälittäjä
Juhani Berghem, henkilökuntapäällikkö
Jarl Engberg, asianajaja
Taija Haapaniemi, kustannustoimittaja
Ritva Hartela, konttoripäällikkö
Leif Häggblom, varatuomari
Juhani Leino, kaupunginjohtaja
Jukka Kleemola, insinööri
Robert Mattson, asianajaja
Seppo J. Nieminen, asianajaja
Risto Rydman, toiminnanjohtaja
Simo Schultz, insinööri
Sakari Wikström, lääkäri

Helsingissä helmikuussa 2017

Matti Norri